

A Honvédek

Előfizetési ár:

Egy évre 7 kor. 20 f. Fél évre 3 kor. 60 f.
Negyed évre 1 korona 80 fillér.

Megjelenik

minden hó 1-én és 15-én.

A lap jóvedelme az ezred hadi özvegy
és árva alapját gyarapítja.

A hadikiállítás.

E hó 29-én, Péter és Pál napján lépünk a nyilvánosság elé -- egy hadikiállítás keretében, hogy bemutassuk ezredünk dicső történetét képekben részint, másrészt haditrófeáinkkal emlékeztessük a polgári közönséget azokra az eszközökre, melyekkel mi küzdöttünk nehéz tusáinkon, vagy melyekkel szemben védeni kellett magunkat. Ha a hadirófeák beszélni tudnának, ha a vas, az acél szörnyetgeknek nyelve lenne, elmesélnék azokat a borzalmakat, szenvedéseket és szinte emberfeletti erőmegfeszítéseket, melyekben a parányi ember küzdött élt es halt.

Ez a hadikiállítás haditrófeáival zengzetes érekkürtté változik majd, mely tudatni fogja Gömör, Nógrád és Zólyom vármegye polgári közönségével a négy éves háború történetét. Hány anya pillanthatja meg azokat az öldöklő szerszámokat, melyek sirba vitték fiát, hány megfestett képen, vagy fényképen láthatja meg bárki azokat a helyeket, ahol a hős 16-os honvédek jártak. Mert a Beztercebányán rendezett hadikiállítás kapui nem záródnak le az említett városban, hanem elmegyünk Balassagyarmatra, Rimaszombatba, Rozsnyóra és Losoncra, hogy bemutassuk magunkat.

A honvédségnek úgy sem volt még hadtörténelme, nem volt harcviharokban edzett zászlója, most ime lerakhatjuk közszemlére és mindenkinek okulására - e kiállítás keretében

-- a honvédség egy ezredének első háborús történetét.

Nézze meg mindenki, járjon el oda tömegesen a nép, hogy lásson, hogy tanuljon, hogy áttudja érezni azon nagyszerű fegyvertények egész sorozatát, melyeket végig küzdöttünk négy háborús év viszontagságai közepette.

Statárium.

Szigorú parancs jött, megszületett nálunk is amit nem gondoltunk volna -- a rögtönítelő bíróság, kimondották a statáriumot.

Most mindenkinek komolyan kell hozzálátni kötelességének teljesítéséhez, minden tévovázó lépés esetleg halált von maga után. A rögtönítelő bíróságnál nincs kegyelem, a bűnös 2 órán belül is már nem lehet az élők sorában. Reméljük ami pótzászlóaljunknál nem sok dolga lesz a rögtönítelő bíróságnak, reméljük itt a kötelességteljesítés elől nem vonja ki senki magát.

A csüggedés

járványos betegséggé fajult el és uton útfélen lehet tapasztalni az elfáradás nyomait. Miért? Mi vagyunk az oka, hogy nincs befejezve a háború? Mi vagyunk az oka, hogy még tovább tart az öldöklés? Megtudjuk érteni, hogy a háború ezer csapásával ráül az emberi lelkekre, megtudjuk érteni, hogy a helyzet súlyos, de ha már benne vagyunk, ha már eddig megállottunk becsületesen a harcmezőjén, most hagyjuk abba?

Miért nem belátók ellenségeink, miért nem nyújtották csak egyszer is a béke pálmát felénk, miért utasították vissza ridegen békeajánlatainkat, a miénket, a győzőkét? Hát azt hiszik, hogy büntetlenül vihetik továbbra is mézsárszékre saját népüket, azt hiszik, hogy nincs magasabb ítélőszék, mely felelőségre vonhatja őket a lelketlen hadjáratért?

Nekünk igazán nincs okunk a csüggedésre, mi nekünk folytatni kell a harcot addig, míg ellenségeink józan esze megjön, míg végre belátják, hogy minket le nem tiporhatnak, meg nem semmisíthetnek, el nem pusztíthatnak.

A csüggedőknek még csak azt üzenjük, hogy ők a legnagyobb háborús uszítók, mert csüggedésükkel megbontják sorainkat és csak késleltetik a béke mihamaribb kivívását.

A VIII. hadikölcsön

itt van. Úgy érezzük ez lesz már az utolsó és épen ezért bizvást nevezhetjük békekölcsönnek is. A sok jó oldalát ennek a kölcsönnek nem kell részleteznünk, a jegyzési felhívás beszél magától. Mindenkinék hazafias érzésére és üzleti szellemére apellálunk, amikor felhívjuk bajtársainkat, hogy jegyezzenek hadikölcsönt. A pénzt biztos és jól kamatozó helyre teszi, ha hadikölcsönt jegyez és szolgálja vele hazá-

jának, szabadságának szent ügyét, elősegíti vele azt, hogy ez a rettenetes világháború befejezést nyerjen. Mert jól tudjuk, hogy fegyvereink némák maradnának, ha nem volna pénz, katonáink rongyosan és ruhátlanul járnának, ha nem volna pénz és éhes gyomorral, betevő falat nélkül szintén nem lehet harcolni, ezért kell a pénz.

Még csak arra figyelmeztetjük bajtársainkat és jó barátainkat, hogy a jegyzést vagy az ezredparancsnokságnál vagy a pótzászlóaljnál eszközöljék, mert ha itt jegyeznek, akkor nem csak hazánk ügyét szolgálják, de a jegyzésből tetemes jutalék jut ezredünk özvegy és árva-alapjára javára.

Siessen mindenki a jegyzéssel, ily komoly időkben, mint a mostani, minden fillérre szüksége van az államnak, s az állam a ti bőkezűségekre számít.

Szökés.

Kétségtelen, hogy a fogságból szökött tisztek és legénység egyaránt sok viszontagságnak, szenvedésnek és nélkülözésnek voltak kitéve. Azonban a szökések keresztülvitele és az azokkal járó izgalmak

Kókai Nagy István hazatér.

Irtá: Kovács József hadnagy.

Éppen akkor ért haza Kókai Nagy István, mikor a fák felgyülemlett nedvei életet követelve bimbóba kényszerítették a rügyeket. Mély lélegzettel szivta magába a langy meleg levegőt. Melle dagadozott s az alázatos csoszogáshoz szokott lábai dőngve verték a földet. Fejét belefürta a szembe futó szellőbe; orcimpái reszketve érezték a felhasogatott föld nehéz szagát. Megmagyarázhatatlan öröm töltötte el. Mintha a múlt, a könnyes, jajos, kínos múlt csak lidérces álom lett volna. Pedig hányszor gondolta azt magában: így már nem mehet tovább. Valaminek történnie kell.

- A kálváriája akkor kezdődött, mikor az oroszok elvágták a visszavonulás útját s a több napos emésztő nyugtalanság teljesen megőrölte idegeiket, nem tudtak elmenekülni s elhurcolták őket. Az első napok kábult forgataga, az új helyzet bizonytalanságától való félelem megfosztották még az emlékező tehetségétől is. Azt sem tudta, hány napig mentek, egyik parancsnokságtól a másikig. Ették-e, aludtak-e? Csak akkor kezdett eszmélni, mikor már látott maga körül más ist, nem csak katonákat. Állati kifejezéstelen arcok fűntek fel egy-egy pillanatra. Később már megfigyelte az arcokat. Látta, hogy egyik másíknak olyan

volt a szeme, mintha nem is látna semmit. Látás nélkül akadt bele a nézés a fába; emberekbe, lovaikba. Révedezően, tévóvan bámultak.

Azután csoportosították őket. Vitték, vitték gyalog, azután vonatokon. Az első napok reszketeg félése lassan-lassan megszűnt. Figyelt, nézett:

A fogolytáborból munkába vitték őt. Dolgozott, mert a vérében volt, hogy a szomjas állatnak vizet kell adni. Tavasszal szántani kell és ha a gabona gyökere megszakad, hamarosan le kell vágni, mert a szem akkor elrepül. Dolgozott.

Nem jutott az eszébe, hogy talán a magát dolgozza, nem dolgozott benne a föld szeretete. Szántott vetett, mert így kell annak lenni, hogy a szegénynek dolgoznia kell, hogy megélhessen.

A vigasztalan napok, hetekké, hónapokká, esztendőkké nőttek. Egyszer aztán valami bolond-kedv szállotta meg a parasztot. Mikor hazatértek egy vasárnap délben, a cár arcképét ledobták a falról és sáros csizmákkal taposták szét a képet. A moeskos sarkak ronda foltokat hagytak a közönséges színnyomású képeken.

Semmi változást nem hozott ez az eset. Élték tovább úgy, mint eddig. Elmúlt a nyár. A békanyíl végtelen fonalai szállidostak, bogozódtak az orosz rónákon. Reggelenként csillogó déreseppék mint gyöngygyöngyökék kötözgettek össze a tar ágakat, sárga

némely esetben, oly kimondhatatlanul jól eső érzést váltottak ki az emberből — s váltanak különösen most, amikor már idehaza élvezni a szabadság és az édes otthon nyújtotta gyönyört — hogy az elmúlt szenvedésekre csak mint egy rossz álomra lehet gondolni. Vonatkozik ez különösen két nagy-német szökő-társamra, kik a krasznojarszk-i tiszti-fogolytáborból szöktek meg a maga nemében páratlan módon. E kettő, nevezetesen: Fritz Huckle repülő-tiszt és Horst Merz tengerész-tiszt — de utóbbi szintén, mint repülő esett fogságba a fentnevezett fogolytáborból kivezetvő egy 4 m. mélységben, 32 m. hosszú alagutat fúrtak egy, csupán saját maguk által konyhakésből kovácsolt, sarlóhoz hasonló szerzős szám segítségével. A tunel elkészítése teljes 4 hónapot vett igénybe, de csak az ő gigantikus szorgalmuknak és kitartásuknak köszönhető, hogy ez elképzelhetetlenül fárasztó munkát, minden modern eszközök nélkülözésének dacára, aránylag ily rövid idő alatt elvégezték. Mielőtt e folyósó megfűrésésének leírásához fognék, néhány szóval megemlíteni kívánom a táborban folytatott életmódjukat: Minden krasznojarszky fogoly tisztnek ismeretes lesz a mindig együtt levő hosszú, szikár tengerész ruhát viselt és a kis, zömök termetű két »Flieger.« Elválaszthatatlanoknak nevezték őket, mert factum. soha egymás nélkül nem mutatkoztak s természetesen együtt is laktak. Sikerült nekik egy teljesen különálló kis szobát berendezniök, amely az első pillanatban az ő

angol fauteuil-jeivel, kandalójával és általában nagyon izléses berendezésével inkább egy »drawing-room« benyomását keltette és nem fogoly szoba. Azonban egy pillanat alatt elváltoztathatták kovács műhelynek, nyomdának vagy éppen amire szükségük volt, mert a szökéshez szükséges pecsétet, iratokat természetesen egyedül készítették. Hogy munkájukban senki ne zavarja, ajtójukra e táblát tették ki: »Sprechstunden zwischen 11—12 h.« — fogadunk 11—12 között — és ezen idő előtt, vagy után seni nem tehetné lábát »szentélyükbe.« Sőt még azt is sikerült elintéznüök a muszka őrpáncsnokkal, hogy míg a többi tisztek naponta kétszer irták alá a jelentkező könyvet ők csak egyszer.

No, de rátérek a tárgyra.

Egy este, amikor már az egész tábor nyugodni tört s a két Flieger is lefeküdni szándékozott, az egyik közülök egy félreeső helyre ment. A helyiségbe érve véletlenül rálépett egy kb. 1 mtr. átmérőjű vaslapra, melynek kongása feltűnt neki s azonmód gyufát gyújtva a vaslapot felemelte, hogy megnézze mi van alatta? Óriási ür látogott előtte s hirtelen keresztül cikkázott agyán: itt lehet valamit csinálni. A vaslapot óvatosan visszaeresztette, a társához ment s néhány perccel később kötélhágcsóval és gyertyával felszerelve együtt mentek ki alája. Néhány pillanat eltelté után mindkettő lent volt az űrben, ahol az erős amonia szag majdhogy a lélekzetüket vette. Az űr 6 mtr hosszú és 4 mtr széles volt, benne

fűszálakat. Mikor napkeltekor Kókai Nagy István kinn volt a mezőn, a csillogó szálak mint pókháló fogták meg a lelkét. Eddig is eszébe jutott az *otthon*. Gyakran látta a zsúpos házacskát, az eperfát, a maszatos gyereket az udvaron. Sokszor gondolta el, hogy mi lehet most otthon? De mostan valami megmagyarázhatatlan érzés húzta hazafelé. Nyugtalan lett valamiért. Mintha sietnie kellene haza, várnák. Nem izlett a munka sehogy.

Szántogatott az őszi vetés alá. A felhasított föld nehéz szaga lefelé nyomta a fejét. Nem akarta látni a láthatár szélén furcsa alaku orosz templomok kíváncsian felnyúló tornyait. Nem mert rájuk nézni; azt gondolta, hogy ezek az ő gondolatait akarják ellesni, kikutatni. S az nem lett volna jó, mert nagyon furcsa gondolatok motoszkáltak ott. Az eddigi baromi öntudatlanságból valami felrázta. Talán a föld szaga, — amit azelőtt meg nem érzett — juttatta eszébe az ő hazai félláncos földjét. Vagy a nyomában lépkedő orosz varjak hangjára eszmélt fel, mikor azt mondogatták:

— Kár, kár! . . . hogy nem a saját földcsékedet szántogatod . . . bizony kár! . . . kár! . . . kár! . . .

Az sem lehetetlen, hogy a dél felé szállongó békanyál fonalak egyike a lelkére csavarodott és húzta, húzta hazafelé. . . .

Ezen a napon nem izlett az ebéd, amit magával

hozott ki a mezőre s míg a lovak, szegény clynúzott állatok, közömbösen harapdálták az aszott fűvet — szeme a kéklő sima táj fölött elsiklott messze. És nem látta a hegyeket, melyen túl az ő kis házát, munkában megtört asszonyát, gyerekeit képzelhette volna. Valami fájni, nagyon fájni kezdett benne. Eddig sohasem érzett vágy dagadozott keblében. Alig bírta. Minduntalan sóhajtania kellett, melytől még nehezebb lett a szíve. Nem tudta, mi baja lehet, csak azt érezte, hogy amit most dolgozik, annak a gyümölcséből ő már nem fog enni.

Mikor este hazament, álmatlanul töltötte az egész éjszakát. Lahúnya a szemét, de sehogysem birt egy pillanatra sem elaludni.

Még dolgozott néhány hónapig, de napról-napra bizonyosabbá lett benne az a tudat, hogy mire a fecskék a zsúpos házacskája ereszen tatarozni kezdik fészkeiket, ő is otthon lesz. Lázasan dolgozott, keze egy percig sem pihent, mintha ezzel akarta volna leplezni a másik lázát, mely néha fogvacogtatva tört rája. Nem szólt senkihez. Ha eddig dolgozott is ösztönösen, most már tudta, hogy miért dolgozik. Haza akart menni és a feleslegletett rendszeret nem engedte addig útra kelni, míg minden rendben nincs. A kerekek küllőit megerősítette. A kapába, ásóba, kaszába új nyelet csinált, ha a régi már nagyon rozoga volt. Vagy pedig

volt elhelyezve a 3,5×2,5×2,5 m. nagyságú vas-tartány — a váladék részére — amely méreteinél f gva köröskörül a falnál és alulról is kb. 1—5 m.-nyi szabad teret adott az ürnek. Ezen ür, falak stb. többszöri alapos megvizsgálása után elhatározták, hogy innen alagutat furva fognak a táborból megszökni. Majd e terepről alaprajzot készítettek és megállapodtak abban, hogy e helyiséggel szemben a táborból kívül eső, üresen álló barakba fogják csinálni a tunnelt. Először a távolságot kiszámították s aztán a furáshoz szükséges eszközök beszerzéséhez fogtak, de az akkori nagyon szigorú állapotok következtében semmit a városból beszerezni nem tudtak s így kénytelenek voltak a már fent megemlített sarló szerű szerszámmal dolgozniok.

A munka legnehezebb része a fal keresztül furása volt, amennyiben az tartotta a ház alapját; 1,5 m. széles volt és csupa mázsás termés-kövekből állott. Még a laikus is eltudja képzelni, hogy mily óriási munkát kellett nekik elvégezni, amíg 1 m-es lyukat megfúrták a falban; de ezzel készen lettek 3 hét alatt. Akkor aztán hozzáláttak a folytatáshoz, amely munka, tekintve, hogy állandóan hason fekvé kellett végezni s így sokáig egyfolytában nem tudtak dolgozni, csak lassan ment előre. A földet a vastartány alatti, illetve a tartány melletti szabad helyen helyezték el, amelynek kihányása következő képen történt: a folyósót kb. 70 cm. alappal fúrták olyképen, hogy fölfelé mindinkább kúpalakban végződött;

ékekkel szorította erősebbre. A tavaszi munkákhoz előkészített mindent.

Mikor mindennel készen volt, még néhány napig várt. Talán arra gondolt, hogy hátha így is elmehet, elengedik, mint a felmondott cselédet. Eközben kijárt a mezőre. A gazdája azt gondolta, hogy vizsgálja, hogyan kel az őszi? De ő nem azt nézte, hanem bücsüzött a nehéz verejtek árán hozzá forrt rögtöktől. A csendes erdőbe is elment és kezével öntudatlanul végig simította a repedezett kergü törzseket. Órákig tudott bolyongani a kopasz ágak alatt, melyek magukat megadva várták a tél halálos ölelését.

Ezen napok alatt nyugodtan aludt, mintha a holnap már semmi meglepetést nem hozhatott volna a számára. Nappal, mint az álomkörös járt-kelt, de nem látott semmit. Megnézegette még egyszer a szekeret, ekét, a lovak lábán a patkót és amikor gondolta, hogy minden rendbe van, egy délután fölment még egyszer a szénapadlásra és ledült aludni, mert elhatározta, hogy holnap reggel már nem kel föl itt. Hánykolódott a szagos szénában, de nem birt már ekkor sehogy sem aludni. Fejét belefúrta a közepébe, hogy ne zavarja senki és semmi. De álom csak nem jött a szeméire. Képeket festegtetett felébredt fantáziája az otthonról.

... Az asszony most rendes késő délutáni dol-

a tunel baloldalán helyezték el a csigával és spárgával megconstruált két dobozt s amikor az egyik doboz megtelt a spárgát erősen meghúzta, jelezve, hogy a doboz megtelt, mire az ürben lévő a spárgát kifelé húzta ezáltal a földdel megtelt doboz kifelé, az az üres még befelé ment. Így lassan ment a munka egészen addig, amíg a barak alá nem jutottak; ott aztán fölfelé kellett ásniok, amely munka sokkal nehezebben ment, mert a levegő folytonos ritkulása, az oxigen hiány következtében, gyertyájuk minduntalan kialudt. De végre elkészültek! A szökésükről egyedül Fr. Hucké-nek megfigyelője Iman v. Gayl — a német generálisnak fia — tudott, akit azért nem vihettek magukkal, mert óriási, 6 láb magas alakja nagyon föltűnő volt és félték, hogy esetleg fölismerik őket. Mégis elfogták mindkettőjüket akkor, amikor már kínai földön voltak, de az ottan uralkodó állapotok következménye, hogy 500—600 km.-re Chinában is kozákság mászkál s elfogják a szegény foglyokat, s ezáltal újabb sok álmatlan éjszakát okozva és egy újabb szökési terv kidolgozására adva alkalmat. A két »Fleher« újra »szisszakerült a krasznojarszki táborba, ahonnan 6 hónappal későbben több szerencsével szöktek meg, amennyiben ma már mindketten, mint »Hampfflieger«-ek a nyugati fronton vannak. Második szökésük, amely az én felügyeletem alatt történt szintén eléggé romantikus s melynek leírását legközelebb megkísérltem.

Schützer Antal, tizedes.

gát végzi. A kajla szarvú kis tehénnek szénát készít, de már kevés van lent és a padlásról kellene lehozni, de az mégsem asszonynak való munka. A rácsos pitarajtóhoz megyen most és bekiált és az ő nevét kiáltja.

— István gyere ki!

Hirtelen felrebben. Első pillanatban nem tudja, hol van, csak lassan eszmél fel és a távollévő asszony iránti megmagyarázhatatlan kimelő gyengédségből néhány jól megrakott villával levíti az istállóba. Azt gondolta, hogy így talán abrad valaki otthon is, aki segít szénát lehordani a padlásról. Ezután lement az istállóba a tanyájára s a régi kenyérzsákjába becsomagolt mindent, amiről azt gondolta, hogy szüksége lesz rá. Egy pár tehéneműt, son, paprikát, hagymát, szappant. Fagyút, hogy ha majd az út, mely nagyon hosszú és nehéz lesz, feltöri a lábát, legyen mivel gyógyítani. Bakancsát lehúzta és tiszta kapcát csavart a lábára: ki tudja, mikor teheti megint? Lassan, megfontoltan készülődött. Százszor elgondolta a jövőendő heteket, miben is fog szükkölkölni? Egy darab kenyéret is betett a zsákba és kidobta helyette azt a néhány lapot, amit otthonról kapott még a haretérre. A rózsaszínű, elmosódott irasú, ronggolt szélű lapoktól egyenként bücsüzött. . . . „Mink hálaistennek jól vagyunk, amijjént . . .” — minden lapon. Könyörgés, hogy vigyázzon magára. Istenem, hányszor elolvasta a panaszos,

Repeszdarabok.

Mi a jobb.

Hadosztály parancsnokunk D. Breit József altábornagy legutóbbi szemlélén maga köré gyűjtötte a legénységet és elbeszélgetett velük.

— No fiúk, mit szerettek jobban: rekvirálni, vagy gyakorlatozni?

Általános csönd, hallgat mindenki, senki sem akar szólni.

— Megnémutatok? Úgy látszik nem ízlik a gyakorlatozás, mi?

Egy harcsa bajszú, öreg magyar egyszerűságot kapva megszólal:

— Hát a gyakorlatozásnál *van más is*, amit jobban szeretek.

Dolfi főhadnagy.

Jelenleg az ezredtörzsnél Szabadkán hódít. (Ezt csak bizalmasan árulom el!) S mivel hódítani csak offenzív szellemmel lehet, állandó offenzívában van. Legutóbb vacsoránál kacér hegedű hangok csintalankodtak át hozzánk a fehér asztalhoz, a szomszéd, lezárt terem ajtaján át. Samu, a felszolgáló díszrelen megjegyezte:

hosszú hónapok alatt? S most egy darab kenyérről kidobja a zsákból. De erre szüksége lesz, ez meg árulója lehetne. Eldugta a lapokat egy kő alá a sarokba, mintha jól megakarná jegyezni magának, talán, hogy valamikor rájuk találjon?

Leszállt a korai est. A vacsoráért még bement és megdupláztatta, hogy bírja az első éjszaka gyors menetét. Megette és szinte önkívületlen lehorgaszott fejjel lépett ki az istalóból. Hátral ment ki a portáról, nyakába vetve a rozsdabarna tarisznya. Lopakodva osont el az unatkozó szélmalom mellett és neki-vágott a beláthatatlan sikságnak, mely olyan volt, mintha a gödröket itt ott fehér hószekendőkkel tegették volna be.

Hosszú, keserves hetek következtek ezután. Kerülte nappal az embereket. Órányi kerülőket tett, hogy falvaknak, városoknak kitérjen. Csak éjjel mert egyes magányosan álló házakba lopózni, hogy kenyeret, szállást kérjen néhány órára. Sokszor volt az az érzése, hogy valaki üldözi. Ilyenkor a rémület és az a gondolat, ha elfogják, megszázsorozták az erejét — futott. Letért az útról, hogy valami kazal mögött, bokorban, vagy erdőben keressen búvóhelyet. Sokszor hitte, hogy nem bírja tovább és mégis az a selyemvékony békányál fonál, mely lelkét megkötözte, vitte, húzta akadályokon, szenvedéseken, nélkülözéseken, hideglelős félelmeken át. Gyakran gon-

— „Tánciskola van kérem a szomszédban.“

Dolfi szeme föl villan. De hallgat. A fekete után eltűnik. Utána lopózik. Az udvaron, a hátsó kis ajtónál, mely a tánchelyiségbe vezet találkozunk. Fintori képpel közli a hírt:

— Á! Barátom nincs itt még senki!

— Várjunk, majd jönnek a nőcikék! vigasztalom!

— Külömben is nekem elment már minden illúzióm, mondja Dolfi főhadnagy!

— ? ?

— Hogyne, mikor a terembe ökölnyi betűkkel ki van írva, hogy: „Kéretik a nagyérdemű közönség úgy a hölgyek, mint az urak, hétköznapiokon is lehetőleg lábheliben megjelenni! —“

Füzi.

A szabadkai cirkuszban.

A cirkusz megérkezett. A tisztok fekete sapkában ott nevetgéltek előadás előtt a „vörös-plüsch“ páholyok összerakható székjein. De, — mivel a nézőtér lassan telt, — egy kis körutazást kockáztattak meg a cirkuszi misztikumok világába. Megnézték a lovakat. A féllomályos sátoristállóban a lovászgyerek éppen kowboynak öltözött az egyik zabos ládán. S mikor látta a tisztok meleg érdeklődését, odajött magyarázni:

— Tízennyolc lovonk van, tetszik látni. Van aztán két szamarunk is. Ott vannak a sarokban. — No aztán még van egy ökrünk is. —

— Ökrük? . . . Hol? . . . — kérdi az egyik tiszt.

— Ott kérem a sarokban! Nem tetszik látni? ? Pucolja a cipőmet.

dolta, hogy eltévedt és egy varázslatos körben kanyarog, kering és mintha meglenne átkozva, nem bír ebből a körből ki jutni. Ilyenkor térdre borult és zokogva kérte az Istent, segítse haza, mert neki haza kell mennie — várják.

Mire olvadni kezdett, akkor egy éjszakán átlépte a vonalat, ahol magyarok álltak őrt. Kérdezték — sirt s erre aztán mindnyájuk szemében egy-egy köncsepp csillant meg.

— Hivatalos húzavonak után végre elengedték szabadságra. De mire idáig jutott, sokszor azt gondolta, hogy nem haza került. Hogy ezek ismeretlen, idegen népek, akiknek hazajövetelével munkát, terhet okoz. Hogy nem nagyon örülnek annak, hogy hazajött. Mindent megbocsátott, mikor levélbe adták a szabadságos igazolványt — mehet haza, hogy tönkrement háza táját rendbe hozza; sirásoktól elgyötört asszonyát melegen magához szorítsa s hallja a gyereke hangját: — Éds' apám! —

Feledett mindent, mikor kemény léptei közelebb és közelebb hozták a faluját. Már látta a házat, ott fehérlik a szélen. Tisztára van meszelve. Gyorsította a lépéseit, de még csak a szeme, a tekintete járt otthon, az udvaron, a gémes kúton. Már futott és mellében dagadozó érzéssel fordult be a farácsos kis kapun.

Éppen akkor hajtotta ki az asszony az istalóból a tarka kis tehenet. . . .

Isten! egy csókra vágyunk csak.

Szennyünk végtelensége uszályosodik, dideregve nézzük a piszkos hábokat.

Piszkos habok végtelen árja
félős testünket várja, várja.

Uram . . . elnyel . . . kegyelmezz!

Sirás, kinlódás, halálló hátunk megett,
villog a kasza, sujt kegyetlen vadsággal
és a legjobb, a legszenvedőbb
borítja be a halálmezőt.

Uram . . . vérünk . . . kegyelmezz!

Görnyedt már hátunk, a testünk bélpoklos,
megtizedelt az élet lángpallos útja:

bevérzödtek, kik mint a szentek,
parancsszóra előre mentek.

Uram . . . pusztulunk . . . kegyelmezz!

Te régi vagy-é még, kiért verdessük mellünk,
te vagy-é az, kihez imánk száll és épül?

fehér kendő szemedre kötve:
az ember öl s fekszik megölve!

Uram . . . a téboly . . . kegyelmezz!

Elég volt tán, elég volt, elég már, elég,
nem ez a mi sorsunk, nem ez a mi végünk.

Csókold meg homlokunk a csókkal:
békével, bűgő béke szókkal.

Uram . . . siessél . . . kegyelmezz!

Gáspár Árpád.

○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Kitüntetés, előléptetés.

Tiszti kitüntetés. Danis Pál t. zászlós megkapta a II. o. ezüst vit. érmét. Kiss Béla hadnagy, Legeza Sándor zászlós, Zorkóczy Lajos zászlós és Hanslőner Béla hadapródjelölt a bronz v. éremmel lettek kitüntetve. Ő császári és apostoli királyi Felsőge Longauer Győző és Nyéki Imre t. hadnagyoknak a legfelsőbb dicsérő elismerést a kardokkal adományozta.

Kinevezés. Danis Pál őrm. hadapródjelölt ápr. 1-vel t. zászlóssá lett kinevezve. A 313. h. gy. ezred parancsnoksága Dubovitzky Pál hadapródjelölt őrmestert t. zászlóssá nevezte ki. Ő császári és apostoli királyi Felsőge Wottitz Lipót zászlóst hadnaggyá nevezte ki. Az ezredparancsnokság Iván Imre hadapródjelöltet zászlóssá nevezte ki.

Önkéntesek előléptetése. Az ezredparancsnokság hadapródjelölt őrmesterekké léptette elő: Becker Ervin, Bacsko Béla, Erdődy László, Hiltner Iván, Iván Dezső, Koller József, Lichtmann Sándor, Novák Samuel, Markó Pál, Gazdácska Lajos e. é. ő. szakaszvezetőket. Szakaszvezetők lettek: Bóhm Oszkár, Franyó Károly, Itce Béla és Nagy Gyula e. é. ő. tizedesek. Müller Soma e. é. ő. tizedessé lépett elő.

Előléptetés. Az ezrednél június 1-én a következők lettek előléptetve: Gaál András tőrzsőrmester tisztihelyetessé, Rapaty János őrmester tőrzsőrmesterré, I. o. számvivő lett Verő Jakab. II. o. számvivő őrmesterek lettek: Kamogyai István, Stefán János, Badányi János, Leffler István, Heiszter János c. szakaszvezetők Szakaszvezetők lettek: Botos András, Foglár Márton, Bakos József, Sterlicht Ernő, Haskó Dániel és Nagy Péter tizedesek. Tizedesek lettek: Dokupel Ernő, Csáttári Imre, Vukó Pál, Adler Kálmán, Pák Ferenc, Spitz Henrik, Fazekas Béla, Gíbalya Máttyás, Horváth János őrvezetők. Őrvezető lett Tamási József honvéd. — A 316. h. gy. ezrednél Gyetván József népfőlkéző tizedes c. szakaszvezetővé, Horvát József honvéd pedig őrvezetővé lépett elő.

Legénységi kitüntetések.

Bronz vitézségi éremmel lettek kttüntetve: Lőrincz

Gábor I. oszt. számvevő, Vlesko János, Kollarik János, Steiner Sándor őrmesterek. Gergő Mihály, Fazekas Sándor, Zudra András, Stefanik György, Bencsik András, Balogh Gyula, Molnár József és Taskó Rezső honvédek. —

Kitüntetés különféle alakulatoknál.

A 41. honv. gy. hadosztály parancsnoksága Kosztivján György npt. ujoncot a II. o. ezüst vitézségi éremmel tüntette ki. A 74. hadosztály parság Karaszeg István honvédet a II. o. ezüst vitézségi éremmel tüntette ki. A 315. h. gy. e. az I. o. ezüst vitézségi éremmel tüntette ki Hadelancz János honvédet. A 314. h. gy. e. parsága Zagyvay Rafael tizedest II. o. v. éremmel tüntette ki. A 313. h. gy. e. parsága Kullik Mihály npt. ujoncot és Schrank András honvédet a II. o. ezüst v. éremmel tüntette ki. A 316. h. gy. e. parsága a bronz vitézségi éremmel: Butyka Máttyás, Figura Pál, Zatykó Márton, Dinkó Mihály, Gubancsok János, Kolárik Pál, Kucsera Márton, Krahulecz Márton, Lioniczki Máttyás, Melich Cudács István, Mális János, Noszál István, Zgyehován György honvédek.

Előléptetés a pótzászlóaljnál. Zsaka József c. tizedes II. o. számvivő altiszté, Táborszky András őrv. c. tizedessé, Piskó Samu tizedes szakaszvezetővé, Králik János tizedes szakaszvezetővé, Szlávik József, Krno Cyríl c. tizedeseket c. szakaszvezetőkké, Halasi János npt. őrvezetővé, Reif Vilmos npt. Skrenyo János npt. őrvezetőkké, Klinczko Aladár kpj. szkv. őrmesterré, Csizi Kálmán npt. őrvezetővé, Kercsik Ferenc, Bárczy István szakaszvezetők c. őrmesterré, Lechnitzky Ottó ujonc tizedessé, Csányi András, Molnár Ferenc, Maslanka Károly őrvezetők tizedessé, Noviszedlák András tiz. szakaszvezetővé, Svidrány István őrv. tizedessé, Losonczy József e. é. ő. őrv. tizedessé, Pap Illés őrv. c. tizedessé, Csurja János őrv. c. tizedessé, Repka János szkv. őrmesterré, Adám Pál tiz. szakaszvezetővé.

Honvéd hét és hadikiállítás Besztercebányán

Junius hó 29-től — Julius hó 7-ig!

Gondolat forgácsok.

... Mint késő őszi fájlon-szürke ködében vesző, pislogó mécsvilág, melynek a szél lehétől még néha fellobbanó fénye alig dereng s áttörni nem tud már a reá boruló sűrű ködrétegen, hogy lásson, — mint egyszer — kacagó napfényt, szivárványt, színt, formát, érezzen meleget. . . .

... És néz zavaros szemében fájón-öntudatlan; roncsolt agyában laza gondolatok egymást kergetik, . . . és néz, néz s nem látja a kusza élet lázasan tomboló zene-honáját s nem látja, — mint gyéren folyó csermelyt — a csendes életörömök apró láncszemeit, melyekért élni jó, élni szép, élni oly nehéz. . . .

Arcáról letűnt a rég idők beszélő vonása, az élettitkot rejtő kemény s apró lánc-labyrinth, mely rajzol tudatlan-akaratlanul s kitarja a lélek rejtett élet-útjának néma titkait. . . .

Járása, mely régen, mint rezonáló hangszer — lelki húrjainak megdöntött hangjait tükrözte vissza, most vontan-fáradt, vadul-heves, szakgatott-imbolygó. . . .

... És néz zavaros szemében öntudatlan-némán s nincs benne könny több, mely hullana érzett fájdalom vagy öröm felett, . . . s a kialvó mécses lemondón pislál, megrebben és lassan fényt veszít, mint kohók izzó érce. . . .

S hány mécses, — mely régen fénnel égett s árasztott meleget, érzett, sirt, kacagott, — olvadt ki a pokoli kavarodás romboló tivornyájában. . . . ?

S hányan vagytok szürkén-fójtó ködbe veszett fáradt vándorai porszemek világának. . . . ! ?

d' Erbő Zoltán.

Az olasz győzelmek titka

vagy :

Meteorologia a modern hadviselésben.

(Egy elkésett riport.)

Irta : Tyn.

(Folytatás)

— Mi az ára a találmánynak? Nincs pénz, mit meg ne adnék érte! — folytatta később.

— A szabadság ára egy millió rubel, Cadorna Atyuska!

— Meglesz. Hát még?

— Megrendelés ötmillió darabra. Darabja tíz rubel.

— Meglesz. Potomság! Ilyen találmányért! Hát még?

— Kieszközlöd nekem a francia akadémiai tagságot, zöld frakkal.

— Meglesz! Soha még zöld frakk méltóbb keblen nem feszült! Hát még?

— (A vezér e kijelentése világosan mutatta, hogy kiestem a kegyéből. Valamit tennem kell, különben a vastag orosz végleg kiüt a nyeregből! De mit csináljak?)

— Teljesen felszerelt vila Sorrentóban, Nápolyban, Firenzében és Genovában. Mindenütt megfelelő nagybirtokokkal.

— Meglesz. Nápolyban, Sorrentóban és Genovában gőzyachtot is adunk a villa mellé. Hát még?

Panamoff most mélyen elpirult, bár ez amugy is vérpiros arcszine miatt kissé nehezen ment neki s szinte leányosan gyöngéd rebegte:

— Oh, Atyuska, Cadorna Atyuska, ime láthatad az eddigiekből, hogy milyen szerény voltam, potomságokért adom oda halhatatlan találmányomat. De lásd, egy dologban én is gyöngé vagyok, ember vagyok . . .

— Csak bátran, édes gyermekem, behunyj szemmel megigérem. Az Ön szolgálataiért nincs eiegt jutalom!

— . . . olasz grófi méltóságot kérek, nemesi cimerral és . . . és . . . és . . .

— És?

— . . . néhány rendjelecskét, néhány icipici kis rendjelecskét a . . . legjavából . . .

— De hiszen ez magától értetődik! Ezért nem kell pirulnia, derék Panamoff! Az olasz arisztokrácia büszke lesz Önre! Cimere acélszürke esernyő lesz tengerkék mezőben, zuhogó esőben, a rendjeleket is garantálom s magam fogok előterjesztést tenni ő felségének, hogy a Nagy Tolvajrend álkulcsaihoz Önnek a kasszafurót a gyémántokkal legkegyelmesebben adományozni méltóztatnék!

— Oh, Cadorna Atyuska! te jó vagy, igen jó vagy!

— Szót sem többé, fiam! Még így is adósnak érzem magam.

— Én most hát megyek s az öt millió esernyőt egy hónap múlva szállítom.

— Ugy, ugy, fiam és áldásom önnel!

Panamoff mély hajlongások közben eltávozott.

A zivatarróbtól felázott porondot ellapátolták s újra behintették szárazra, de a levegő már tele volt vízpárával s így történt, hogy mig azon tépelődtem, hogy a Panamoff találmánya által tölem elhódított Vezér jóindulatát s figyelmét hogyan fordítsam ma-

gam iránt, — az asztal alól, ahová ajándékomat tettem, váratlanul erőteljes, egészen szabályos, esőjelző békakurtyolás hangzott fel.

— Per bacco! Mi az? — kiáltott a Vezér idegesen felugorva.

— Oh, Eccellenza, bocsásson meg, a kis nyomorult elárult! Későbbre szántam, de most már be kell vallanom. Egy kis meglepetést hoztam Önnek, kérem fogadja jó szívvvel a „Balognagy görömbölyi Bőségszaru“ olvasóközönsége és szerkesztősége nevében!

S a csomagot kibontva átnyújtottam Őkegyelmességének egy befótes üvegbe bekötött, gyönyörűen fejlett, smaragdöld levelű békát, mely az olasz nemzet szineire festett kis létrácska tetején ülve gömbölyűre felfújt torokkal zavartalanul tovább jelezte a közelgő esőt. A bedobott legyeket már nem láttam sehhol... Időjósomnak jó étvágya volt...

Az Eccellenza előbb elsápadt s megtántorodott, aztán egyre vörösebb lett az arca, tagolatlan szavak fuldokolva törtek elő a torkából s csak annyit birt mondani:

— Kéblemre fiam!

Hevesen magához ölelt s fejét vállamra hajtva sokáig édesdeden zokogott. Hah, Panamoff, ezt láttad volna! Felindulása lasanként engedett s akkor, — közben még egyre könnyeivel küzdve, — folytatta:

— Oh édes gyermekem, ha tudná, micsoda végtelen, határtalan örömet szerzett most nekem! Egész életem ábrándja, célja ideálja válik valóra az Ön egyetlen mozdulatára! S én balga, nem érzem, hogy szerencsém itt van a közelben, az asztalom alatt, csak kezemet kell kinyujtanom érte! Egy valódi levelibéka! Ez a csodás, smaragd színű arany karikás szemű, csalhatatlan időjós, ez ez a duzzadó torku imádandó kis tenorista, aki a közelgő esőt elmaradhatatlanul megérzi s édes szavával vigyázatra int, óv figyelmeztet, megvéd! Ah, micsoda kincset ér ez nekem! És micsoda hitványság ehhez képest a Panamoff esernyője! Az csak megvéd az esőtől, de ez a kis drágaság, ez előre meg is mondja! Panamoff Ön mellett törpe, korcs, senki, nicevő, nimolé!! S már rendjelet is ígértem neki! De Önnek is lesz, szavamat reá! És pedig a Nemtudom Rend nagy arany kérdőjelét fogom javasolni annak elismerésül, hogy egy nagy, égetően, fájoan nagy kérdésre Ön adta meg a feleletet! — Giovanni! (A vezérkari tiszt odarohant.) Azonnal adja ki a parancsot, hogy a figyelő ballonok sodronyait el kell vágni s valamennyit szélnek eresztetni, az ombro-, anemohygro- és etceterografokat a szemétre kell dobni! Az egész kirendeltséget újra fogom kiképeztetni, az egész metrologiai szolgálatot újjászervezni, mert — hah! — itt van mindenképpen dicső, szilárd alapja, itt, ebben az egyszerű hólyagpapírral lekötött befótes üvegben, a nemzetiszin létrácska tetején! Hah! Giovani! Legyeket! Gyorsan, fogasson legyeket, Az összes seciók ügyeltesei legyeket fogjanak! A kicsi éhes! Fiam, kéblemre, édes fiam! — s a nagy Vezér ismét tartósan vállamra borult...

Vége.)

Látogatás Hadtápeknál.

Előzmények.

6 hónapig éltem megszakítás nélkül Sólómytár ősrétegeiben. A cultur Hinterland minden örömeivel s kényelmével már csak emlékként kísértett néhánéha elkeseredésünk percében. Mint igazi őserdei benszülőttek örültünk a zöldlombok közt áttörni igyekvő napsugárnak, a vidám madárscicsérgésnek. Unalmas perceim talán nem is voltak, munkánk végeztével a vadászat, (foglyokra, mokusokra, esténként baglyogra) sport, (torna, gránátvetés, árokugrás) cigány, kártya stb. segítségével teljesen számítottunk ideiglenes otthonunkból az unalmat. Lelcményességgel, erős akarrattal teremtettünk — úgyszólván semmiből — kényelmes lakásokat, berendezést, a célszerűségi szempontokon kívül a fényűzést sem hagyva figyelmen kívül. Kezdetben fénytűzésünk egynéhány konzervdobozba tett erdei virágból s a lakások falaira kiszögeezett képes levelezőlapokból állott, később (nélkülözhető ingekből) az ablakokra függönyök, az asztalokra fehér terítők kerültek, sőt lassan-lassan fantasztikus karosszék, ruha fogasok, fából faragott hamu, — levelezőlap-tartók s helyenként nem épen szabályos, de praktikus bükkfa mosdótálak stb. tették kényelmessé s fénytűzővé fedezkeinket.

Ily körülmények közt kaptam parancsnokságotól az értesítést, hogy egy hét múlva indulok M. V. helyre. Bajtársaim gratuláltak mint egy főnyereményhez. Én meglehetősen vegyes érzelmekkel fogadtam e hirt, most kell elmennem, mikor végre csendes frontéletre van kilátás és mikor annyit áldoztam kényelmeért. Az első napon határozottan boszankodtam, másnap eszembe jutott, hogy igazi ágyban zavartalanul, kényelmesen lehet ott aludni (mégis csak más mint kifeszített sátorlapon, pokróccal takaróztatva, ruhástól aludni) lesz kávéház, billiard, cukrászda, korzó, mozi, színház és főleg szép lányok stb. Harmadnap már számláltam a napokat — alig várva az indulás óráját. Szégyen — ide... szégyen... oda, hiszen nem épen rossz a fronton, de mégis jobb a hadtápnál!

Frontpolitika.

Jelszó: »Többet ésszel...«

Utolsó napjaimban bajtársaim mindenféleképpen bosszantani akartak hütlenségemért, elneveztek bajtársiatlannak, frontkerülőnek stb. mind nem használt, én magam mulattam ezeken a dolgokon a legjobban, utolsó érvük: ... „ben restelsz elmenni te is hátulvarozónak? ... (igy nevezik a fronton hátrább levő bajtársainkat, persze tréfából, nem kell rossz néven venni.)

Elindulásom napját megelőző éjszaka 3-tól 5-ig teljesítettem szolgálatot. Vigan jártam fel-le száradom körletében — utolsó szolgálatom ez egy ideig — mérlegeltem az elutazás lehetőségeit s elhatároztam, még ma este a 6 órás vonattal utazom Sz. S-

ből s holnap már valamelyik kávéházban karambolázom Tervem kissé merész, mégis, vagy . . . vagy . . .!

Szolgálatom letelte után összecsomagoltam elbúcsúzva bajtársaimtól fél 7 kor már az ezredparancsnokság előtt állottam. Hogy teremet keresztül vihessem szükségem volt mielőbb nyilparancsomra, az ezrednél pedig még mindenki aludt. Ez azonban nem akasztott meg. Nehéz szöges bakancsomban, egész ártatlan képpel kezdtem sétálni a deszkafolyósón, minden lépésemmel olyan zajt okozva, mintha legálább is 15 cm-es mozsarakkal lőtt volna a muszi. Ilyen zajban még tetszhalottnak is fel kell ébrednie s nem is csalódtam, a függönyök végig egyenként nyitlakt szét s az első ablak már ki is nyílt.

Hála Istennek! . . . a jég mégvan törve . . . Az említett ablak ép a Főtisztelendő urré, a lelkiismeret kezdett bántani, talán mégis tulságos önzés az erős táradalmak miatt annyira mozsarakkal nyugalmat zavarni. Lépteimet halkítva igyekeztem lejutni a folyósóról hátha még nem ébredt fel mindenki.

Már késő, . . . pár perc alatt mindenki talpon volt s egy fél óra múlva kezemben a nyilparancscsal hagytam el lelkiismeretfurdolásaim színhelyét.

Bár minden lehető megtettem még sem tudtam elérni a 6 órai vonatot, az beérkezésem előtt félórával ment el. Az állomáson azzal vigasztaltak, hogy ha ez éjjel véletlenül nem jön valami teher vonat, holnap estig itt kuksolhatok.

Mit volt mit tennem, egész éjjel szememet le nem húnyva vártam a megváltó teher vonatot. Lám . . . a szent egoizmus tisztelesen megboszulta önmagát!

„Ágyban, párnák közt . . .“

Egy afrikai benszülött nem csodálkozhatik jobban egy nagy európai városban, mint ahogy én csodálkoztam Ferko bajtársammal, midőn hirtelen becsöppentünk M. V.-re. Minden újnak tetszett mintha ma láttuk volna először. Megcsodáltuk a sokszor látott házakat, tornyokat, a járó-kelöket (kivált a szép lányokat.) Olyán kedvesnek, rózsásnak tetszett minden. „Nézd ezt a kirakatot — mondja pajtásom, nálunk két egész fedezék együttvéve nem ilyen nagy.“ Legcsodálatosabbnak a járdán való járás tetszett. Fent a hegyekben annyira megszoktuk a folytonos kapaszkodást, hosszú turistabotjainkkal támogatva lépteinket, hogy itt újból kellett tanulni a civil járást. . . . Nézd! nem csodás . . . ? az ember itt csak kinyújtja a lábát és már megy, nem úgy mint otthon azaz odakint; az ember minden lépésnél előbb megvizsgálja a terepet, azután meggondolja lépjen-e vagy sem, ha ezen is túl van az első lábát előre teszi, — botjának és másik lábának segítségével magát is előre tolja. Ezután ismét kezdheti újból az egészet! Az itteni járáshoz viszonyítva az ott kint egész művészet.“

A cukrászdában harctéri mohósággal rohantuk meg a süteményeket s úgy látszik az első bemutatkozásnál is jó vendégeknak bizonyultunk, mert a kisasszonyok bájos mosollyal rebegették utánunk a „viziontlátásra.“

A szállodában is nagyon furcsa szemmel néztek minket. Kérdezik lakásunk helyét, utcát, számot stb. „Lakásunk . . . ? az enyém : Sólyomtár . . . az enyém monte 7 . . .“ Az utcát kérem! Utca . . . ? olyan nálunk nincsen. Nincsen? . . . (a szegény portásnak majd kiugrott a szeme a csodálkozástól, én élvezettel néztem s fejemet merném rá tenni, hogy ebben a percben azt gondolta bolondokkal van dolga. Remegve kérdezett): . . . hát honnan jönnek az urak? Honnan . . . ? (a szeméből láttam, hogy most azt várja: a Lipótmézöröl) . . . honnan . . . ? hát a harctérről.“ Emberünk megkönnyebbülten sóhajtott, mintha métermázsás kö esett volna le a szíveről, én pedig alig tudtam elfojtani a hangos kacagást. „Harctérről . . . ja, az más, méltóztassanak a 10-ik szobába.“

Este babonás tisztelettel néztük az elegáns szállodai ágyakat. Egy igazi matracos, paplanos ágy. Ez már beszéd! Előre örültünk a jó alvásnak, pedig kár volt. 11 óráig javában aludtunk, 12 órakor félálomban felülök ágyamban, hallgatódzom. Teljes csend mindenütt, ez gyanús. Ojakint megszoktuk, ha teljes csend volt nem tudtunk aludni, a muzsik bizonyosan terveznek valamit, hirtelen eszembe sem jutott hogy itt nincsenek muszkák. Rágyujtottam egy cigarettára, erre társam is megszólal dühös, álmos hangon: „Mi az, nem lönek a bitangok?“ „Nem, komám, csak aludj hisz a hinterlandban vagyunk Ja!? szervusz!“

Több órai hánykolódás után újból elaludtam, de ez sem tartott sokáig, rövid idő múlva erős hideg szél csapott az arcomba. Halkan nézem világító karórámra: 3 óra. Feri pajtásom a nyitott ablaknál elkecseregetten rázta ruháit. „Mi az Feri . . . a kis pirocsak?“ „Azok — válaszolja fogait csikorgatva tehetlen dühében — nálad is?“ „Noná, mert nem! Hozzá csatlakoztam, egymást vigasztalva igyekeztünk megszabadulni kellemetlen vendégeinktől. Ha valaki az utcáról véletlenül felnézett volna a szálloda ablakára, szépet gondolhatott volna.

„Kellett ez neked pajtás? Kellett neked paplanos ágy?!“ Bosszankodtunk is, nevtünk is.

Más megoldást nem találva, egy, az ágyaktól jól távol eső sarokban a földön, pokrócainkba burkolódzva aludtunk reggelig jóízűen és zavartalanul!

Palócz.

Olaszfogságból.

Szivem mélyéből kihalt a remény,
Már dalt se' írok tehozzád többé:
Széztűzött álmok, eldalolt dalok
A halált súgják nekem örökké.
— Vége a vágynak, idegen tájon
Hűtlen szerelmem
Az Isten áldjon!

Teérted éltem, veled álmodtam,
Érted küzdöttem fürge tusákon
S most egy szavad miatt hervadóban
Golyózáppal vert ifjúságom
— Mire e lapom kezedhez kapod,
Itáltában
Lesz egy bús halott.

Havas Pál.

Hírek.

Várás.

Várjuk a holnapot mindennap, ma, hogy lebennen fel titokzatos arcáról az áthatolhatatlan köd, várjuk, hogy szembenézhessünk a titokkal, hogy lerántsuk az álarcot és mindennap csalódunk. Minden új holnappal egy bevégzett tegnap kezdődik: a robot, a munka, az ismételkedés napja. Lobogós szeretetlenséggel újat és újat képzelünk el, más és más lépéseket építgetünk fel az éjszakántulra, bele képzeljük magunkat a holnapba, mint új ember, új ruhába öltöztetjük szegényes énünket, új, parancsoló gondolatokkal fürdetjük meg elkoldusodott lelkünket. Vajon a holnapi gondolatból mennyit valósítunk meg?

Vízis fantomok csábító bűnökét, kicifrázott életteket rajzanak elélni, ki a meggazdagodás hihetetlen gyorsaságát idézgeti maga elé, hogy megdolgozott szerencsétlen sajátmagát pompás butorok között, peccsenység tálak és gyöngyfolysú üvegek tömkelegében lássa, vagy pipázó semmittevésbe hozza a pénz, vagy izgató utazások meg-meg újuló napjaiban érje az öröm; ki kábult ujongással köszönti a holnapot, mint a béke derítő napját s idézgeti az elhagyott családot, a síró gyermeket, a megmunkálatlan földet, a házat, melynek vályogfalait alá mosogatta a szél, bedöntötte helyenkint a háboru.

Istenem: kaszárnya, minden mozdulatra megzizzenő szalma alattunk, száz baka-bajtárs kétszáz szemé nézi a sárgára vedlett plafont, mintha onnét jönne a

válasz, mintha onnét felelgetne a saját gondolatuk. Mi lesz holnap, mi lesz kérem . . . mondja meg . . . megvalósul-e csak parányit is a mi gondolatunk? Megszületik-e végre az épület, melynek tégláit már kiizzasztotta agyunk, egymásra rakhatjuk-e, megcsinosíthatjuk-e, megerősíthetjük-e?

Száz baka kétszáz szemefénye hánytorgató nézéssel bámul a csupasza falra, lassan csukódó szemek ringatják át a holnapba az embereket. Kinek eloszlik a víziója, ki folytatja a tervezgetést élő eleven álmok megkristályosodott mezőjén . . . én tartom csak nyitva a szemem, keblemből mély sóhaj száll feljük . . . sóhaj, igen a ti kebletekből is hányszor szállt fel . . . érzem, tudom, mindennap a holnapba csak a sóhajt viszitek át, csak a sóhaj ömlik át a reggelbe. — semmi más, csak a sóhaj.

— ■ —
Gáspár.

Dandárparancsnokunk marad. Mult számunkban szomoruan regisztráltuk, hogy dandárparancsnokunkat, *Daubner* Samu vezérőrnagyot elhelyezték tőlünk. Most annál nagyobb örömmel jelenthetjük, hogy az áthelyezés tárgyalanná vált, s *Daubner* Samu vezérőrnagy, ki a háború elejétől kezdve dandárparancsnokunk továbbra is parancsnokunk marad.

Szemle. *Schmidt* Viktor alezredes ezredparancsnokunk május hó 29-én szemlét tartott az I. zlj. fölött.

Dandár parancsnokságunk Szabadkán. Magasabb parancs folytán dandárparancsnokságunkat Szabadkára helyezték át.

Pótzászlóaljhoz vezényelt tisztek. Hosszú harctéri szolgálat után mint létszám felettiek a pótzászlóaljhoz útba indultak: Dr. Szirtes Zsigmond főhadnagy, Stubnya János és Lopusny János hadnagy.

Kórházba utalás. Hacker Béla hadnagyot a szabadkai kórházba utalták betegségének gyógykezelése végett.

Az ezred becsületügyi választmányának megalakulása elrendeltetve, a választmány tagjait a következőket választották meg: Rendes tagok: Klinda Jenő százados, Szentistványi Elek t. hgy. Alföldy Vidor t. hgy. — Póttagok: Magassy Zoltán százados, Köszter Géza százados, Ágoston István főhadnagy, Münszter Jenő főhadnagy, Balassa István hadnagy, Istók Elemér hadnagy. A választmány elnökül Dezső Lajos alezredest nevezték ki.

Özvegy és árvaalakra befolyt adományok nyugtázása. Raktáriroda gyűjtése 92 K 22 f, Csorbai Endre, Forgácsfalva 50 K, Kiss Zsigmond t. hgy. 2 K 80 f, Ritter Jenő t. hgy. gyűjtése Nagyöcsán 150 K, Geduly Géza, Rimaszombat 10 K, Gazdasági hivatal gyűjtése 74 K, Konyha Géza honvéd felolvasása 238 K 06 f, M. Agrár és Járadékbank r. t. Bpest 1000 K, Strelinger Ilka 8 K 14 f, Steiner és Löwy cég 40 K, Kiskürtösi ifjúsági táncmulatság 11 K 70 f, Heimler Manczi, Budapest adománya 10 K.

Orosz fogságból tért vissza. Breznay Lajos t. hgy., Éber István népf. hadnagy, Dr. Sachar Róbert népf. hadnagy, Dr. Pickler Mór népf. hadnagy, Hanvay Ede szkv. hadnagy, Mohay Béla kpvt. őrmester, Klein Bandi t. zászlós, Szabó Lajos t. főhadnagy, Holesch Vilmos t. zászlós, Rostár Aurél t.

zászlós, Farkas Márton t. zászlós, Serky Antal dr. népfelkelő főhadnagy, Nagy Mihály százados, Markovits Vilmos zászlós és Boros Mór hadnagy.

Helyreigazítás. Előbbi számunkban megemlékeztünk, hogy a III. zászlóalj több mint 300 előfizetőt gyűjtött. Nyomdahiba következtében helyreigazítjuk e hirt olyképen, hogy nem a III. zászlóalj, de az I. zászlóalj körében gyűlt össze e rengeteg előfizető.

Megbizás. Dr. Boskovits Henrik főorvos áthelyezése folytán a III. zlj. orvosfőnöki teendőivel Kopf Rezső e. ü. hadnagy lett megbízva. Horkay Gyula főhadnagyot a III. géppuskás század parancsnokságával bízta meg az ezredparancsnokság.

Szabadságon lévő tisztek. Teplán Gergely tábori lelkész, Barna Lajos, Löffy Gyula főhadnagyok. Fekets Géza, Walcz Béla hadnagyok, Kőszeghy Albert zászlós és Kovács Zoltán hadapródjelölt.

Mi újság az ezrednél? Tanulmányi szabadságról bevonult Bubelényi Samu hadnagyot a műszaki századhoz, Zeman Gyula hadnagyot az I. zlj.-hoz, a pótzászlóaljtól bevonult Achim Szilviusz hadnagyot a III. zlj.-hoz osztotta be az ezredparancsnokság. Ivankievits Jenő főhadnagy a II. zlj.-hoz osztott be. Pake Károly hadnagyot a műszaki századhoz osztották be. Klinda Jenő százados az I. zlj.-től a III. zlj.-hoz helyeztetett át és Maresch Géza hadnagy a II. zlj.-től az I.-hez és ott a II. század parancsnokságát vette át.

Ezredtolmács. Böhm Károly e. ü. önkéntes szakaszvezetőt német-magyar tolmácsul az ezredparancsnoksághoz osztották be.

Halál szökés közben. Azt az értesítést vettük, hogy bajtársunkat Hnyilicska Antal népfelkelő hadnagyot ki Prsemysl-ben esett fogságba szökés közben az oroszok agyonszúrták. Megjegyezzük e hír még nincs megerősítve.

Kórházból vonultak be: Lörincz János örvető az I. gp. sz.-hoz Püspöki József a IV. gp. szd.-hoz, Kiss József honv. a 6. szd.-hoz, Kulich Tamás pedig a 4. századhoz osztattak be.

Személyi hírek a pótzászlóaljnál. Hottó Dezső t. gazdász hadnagy az ezredhez utbaindult, hogy Tamaskovits Dezső gazdász főhadnagyot felváltsa, s aki a pótzászlóaljhoz vonult be. — Tanulmányi szabadságra mentek: Korányi Dezső t. hadnagy, FrieB Géza e. ü. hadnagy, Battik Elek t. e. ü. zászlós, Friedmann Ernő e. ü. hadnagy, Klauszmann Albert, Weisz Miksa t. e. ü. hadnagy, Szabó Zsigmond t. hadnagy, Lisszauer József t. főhadnagy, Szük Szilárd t. hadnagy, Olteán János hadnagy, Eisenhut Ferenc t. hadnagy, Marko János, Mesko Tibor, Weisser István, Medriczky Emil, Taronek László, Mitnyakovits József t. hadnagyok, Warcsék Lajos t. zászlós, Braun Sámuel és Nagy Lajos hadnagyok, Herkely Sándor zászlós, Stubna János főhadnagy, Spindler József t. hadnagy, Kozma Géza t. főhadnagy, Scháffer Béla e. ü. zászlós. — Szabadságról vonult be Illés Ödön őrnagy, kit a parancsnokság a kiképzés felügyeletével bízott meg, továbbá Reich Kálmán főhadnagy, Sextius Lajos főhadnagy, Beregi Albert főhadnagy, Frank Lajos t. zászlós, Ujváry Zoltán százados kórházból tért vissza. — Egészségügyi intézetből vonult be Gembiczky József t. főhadnagy, Ruzsinszky

Pál szkv. hadnagyot a nem tényleges viszonyba helyezték. Odera Árpád t. hadnagy egészségügyi szabadságra ment július hó 12-ig. Györy István t. hadnagyot beutalták gyógykezeltetés végett a helybeli kórházba. — Jantoska Béla t. hadnagy, ki az 1. honvéd gyalogezredtől vonult be, a pótzászlóalj parancsnokság utbaindította az iglói géppuskás tanfolyamra. — Hugyecz Ede szkv. főhadnagyot szolgálattételre a honvédelmi minisztérium 3. ügyosztályába vezényelték. Ujváry Zoltán százados július hó 8 ig egészségügyi szabadságot kapott. Dr. Hannel Gyula t. főhadnagy felmentésének lejártá következtében bevonult. Stuller Lajos t. hadnagy kórházból bevonult. A miskolci élelmezési kormánybiztossághoz a következő tisztek indultak utba, a honnét új beosztásukba fognak távozni: Bucskó Sándor, Bodnár Árpád, Szigeti Ferenc, Bodor László, Stuller Lajos és Pestuka Ferenc t. hadnagyok, továbbá Gyarmathy József és Szirák Béla t. zászlósok. A 20. honvéd gyalogezredtől vonult be Galáth Gusztáv népf. hadnagy. Dr. Szirtes Zsigmond főhadnagy 28 napi szabadságot kapott. Frank Lajos t. zászlóst beutalták a helybeli kórházba. Dr. Hemmel Gyula főhadnagy utbaindult Dobrovára (Lublini kormányzóság.)

A hadikölcsön jegyzés vezetésével és irányításával a pótzászlóaljnál Dr. Vajda Zoltán főhadnagy segédtisztet bízta meg a parancsnokság.

Idegenből. Amint halljuk Székely Béla dr. ezredorvos a 9. honvéd pótzászlóalj orvosfőnöke lesz és Pór Ernő hadnagy pedig a fenti pótzászlóalj segédtisztje lett.

Aratószázadok utbaindulása. E hónapban 12 arató század ment széjjel az ország különböző részeibe, hogy az életet betakarítsák. E századokkal mint századparancsnokok a következők mentek ki: Kovács Árpád, Fejes István, Bruóth Pista, Sárkány Kornél (10. h. gy. e.) Szabó Samu, Babnicz Ferenc, Németh György (10. h. gy. e.) tart. hadnagyok, továbbá Lelöczky Ferenc, Ticharik János, Gembiczky Béla, Árok-háthy István (10 h. gy. e.) és Bilinszky Ferenc tart. zászlósok.

XL. menetzászlóalj utbaindulása a kiképző-csoporthoz. F. hó 12-én indult utba négy menetzásza-d a kiképző csoporthoz. E menetekkel mentek ki: Tomcsányi Lajos, Kárpáthy József, Nagy Antal, Danis Frigyes hadnagyok, Lux Béla és Gembiczky Géza zászlósok.

Új beszerzési árak. A hadseregparancsnokság a tisztii felszerelési cikkeknek új árát a következőképen szabta meg: gyapjuszövet zubbony 70 K, vászonzubbony 25 K, esőköpeny 65 K, gyapju köpeny 150 K. szövetsapka ernyővel 6 K, vászontörülköző 3 K, nyári vászoning 13 K, gyapju harisnya 7 K, zsebkendő 1 K, kardbojt láncsal 20 K.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Tábori posta 425.

Fiók szerkesztőség és kiadóhivatal Besztercebányá-hová a lapnak szánt közlemények és előfizetési díjak küldendők. ○ ○

Kiadó: a m. kir. besztercebányai 16. honvéd gyalogezred történelmi osztálya.

Felelős szerkesztő: KUN BERCI.

Telefon 67. szám.

Ö cs. és kir. Fensége József Főherceg
Udvari szállítója.**MULICZKY ISTVÁN**SZJUGYÁRTÓ ÉS NYERGES
BESZTERCZEBÁNYA.

Készít:

Lószerszámokat, nyereg felszereléseket és a hadsereg részére szükséges mindennemű börcikkeket.

CZÁRÁK JÓZSEF

HUNGÁRIA KÁVÉHÁZA

BESZTERCZEBÁNYA.

STEINER és LÖWY

BESZTERCZEBÁNYA

Gyümölcs-likőr lepárlás- és
rum-gyár.Borovicska-, szilvórium-,
torseprü- és barackpálinka
nagyfőzde.**Walpurgis-éj**

REGÉNY

A Gólem folytatása.

Ára 8 korona.

Amiről csak ketten tudnak

Irtta: MOLNÁR JENŐ

ÁRA 6 KORONA

A Kultura Rézvény-Társaság kiadása;

KAPHATÓK:

Fiókszerkesztőségünkben Besztercebányán,
valamint a „Nap“ kiadóhivatalában Budapesten

Nyomatott a m. kir. besztercebányai 16. honvéd gyalogezred tábori nyomdájában.

XXX
 X RÖVID NÜRNBERGI ÁRÚK X
 X nagy választékban kaphatók X
 X RECHNITZ GÉZA nagykereskedőnél X
 X Besztercebánya X
 XXX

Ne vegyünk új ruhát, hanem fessünk
régi és kifakult ruhákat, harisnyákat,
bloust, selymet, pamutot, vásznat
bármilyen színre, az egyedül megbízható

KARDOS-féle ruhafestékekkel,
melynek egyedüli gyártói:

Kardos Henrik és társa
PÁPA.

Ára csomagonként használati utasítással együtt 60 fillér.
Visszontelárúsítóknak nagy árkedvezményt
nyújtok.

*Besztercebányai**első magyar**gyümölcslepárlás**Likörkülönlegességek és Rumgyár
gózerőre, Szilvórium-, Törköly-,**Borovicska-, Seprü- és Barack-
főzde, Cognaclepárlás, Gyümölcs-
szörpök és Gyümölcsborsajtoló**hidraulikus üzemmel, ajánlja köz-**kedveltségnek örvendő gyártmányait.*